

YHTEENVETO: Sosiaalinen raportointi Satakunnassa v. 2023

Lisätietoja antaa:

Sosiaalihuollon asiantuntija Minka Leino-Holm, minka.leino-holm@pikassos.fi

Sosiaalinen raportointi?

- ◇ Sosiaalinen raportointi on yksi tapa tehdä rakenteellista sosiaalityötä. Rakenteellinen sosiaalityö on yksi sosiaalityön ulottuvuus.
- ◇ Sosiaalinen raportointi on osa **Satakunnan Tulevaisuuden sote-keskus – hankkeen** kehittämistyötä ja liittyy rakenteellisen sosiaalityön kehittämisen osa-alueeseen.
- ◇ Raportteja on vuosina 2021-2023 kirjattu yhteensä 72 kpl. **Vuonna 2023 on kirjattu yhteensä 33 raporttia.**
- ◇ Suurin osa vastaajista toimii sosiaalihuollon eri palveluissa. Osa vastaajista on järjestöjen edustajia tai muita aktiivisia kansalaisia. **Vuonna 2023 vastaajissa sosiaalialan ammattilaisia eri palvelutehtävistä (60 %), järjestötoimijoita (19 %) sekä aktiivisia kansalaisia (15 %).**
- ◇ Havainnot koskevat sekä koko maakuntaa / hyvinvointialuetta, että yksittäisten kuntien alueita.
- ◇ Suurin osa raportoiduista havainnoista on tehty omissa työissä. Osa havainnoista on tullut esiin keskusteluissa kollegoiden kanssa, moniammatillisessa verkostossa tai muualla.

Linkki videoon (4 min 20 sek) aiheesta:

<https://youtu.be/FjBoMW5WwTo>

Ammattilainen kohtaa erilaisia ihmisiä. Hän saa tietoa heidän tilanteistaan, tarpeistaan ja toiveistaan.

Ammattilaisen saama tieto yhdistyy hänen koulutuksen sekä työkokemuksen kautta karttuneeseen asiantuntemukseen.

Kirjatut raportit käsitellään ja kootaan. Esiin tulevia asioita viedään eteenpäin esimerkiksi kertomalla niistä johdolle ja päätöksentekijöille, nostamalla esiin annettuja ratkaisuehdotuksia eri yhteyksissä sekä käyttämällä saatua tietoa johtamisen ja kehittämisen välineinä.

Ammattilainen raportoi havaintonsa, päätelmänsä sekä ratkaisuehdotuksiaan.

LYHYESTI: Positiivisia havaintoja

- ✓ YHTEISTYÖ ERI AMMATTILAISTEN JA TOIMIJOIDEN KANSSA
- ✓ DIGISOVELLUKSET
- ✓ OMAOLO-PALVELU
- ✓ NEPPARIT-RYHMÄTOIMINTA
- ✓ ZOTURI TARINA-AUTTAMINEN
- ✓ CHAT-PALVELUT
- ✓ VOIMAPERHEET-TOIMINTAMALLI
- ✓ VERKOSSA ANNETTAVA VANHEMPAINOHJAUS
- ✓ KULTTUURIHYVINVOINNIN HYÖDYNTÄMINEN
- ✓ SOSIAALINEN KUNTOUTUS VIHDOINKIN KESKUSTELUISSA

Positiivisia havaintoja 1/2

- ✓ Kun ihmisille antaa tilan ja mahdollisuudet, he osaavat kuvata tarpeitaan ja toiveitaan esim. palveluiden suhteen.
- ✓ Yhteistyö ei toimijoiden kanssa on useimmiten toimivaa ja asiakaslähtöistä.
- ✓ Digisovellukset mahdollistavat joustavan ja asiakaslähtöiset yhteistyön.
- ✓ Osalla ihmisistä / perheistä on valoisa ja toivontäyteinen tulevaisuudenkuva, vaikka elämässä on vaikeuksia – miten tätä ajattelua saataisiin useammalle? Yhtenä keinona voisi olla ratkaisukeskeinen lyhytterapia.
- ✓ Ammattilaiset ovat tyytyväisiä Omaolo-palveluihin, samoin käyttäjät. Helpottaa yhteyden saamista ammattilaisiin, helpottaa ammattilaisen työtä ja on helppokäyttöinen. Palveluun tehdyt parannukset ovat olleet hyviä.
- ✓ Toimivien verkostojen avulla saatu järjestettyä Nepparit –ryhmätoimintaa, joka tarjoaa vertaistukea nepsyperheiden vanhemmille.

Positiivisia havaintoja 2/2

- ✓ Järjestöjen kanssa tehtävä yhteistyö kannattaa, ja järjestöt usein suhtautuvat yhteistyöhön avoimesti.
- ✓ Hyvä käytäntö: Zoturi tarina-auttaminen
- ✓ Hyvä käytäntö: Kynnyksetön ja varhainen tuki verkossa, chat-palvelu
- ✓ Hyvä käytäntö: Voimaperheet-toimintamalli
- ✓ Hyvä käytäntö: Digitaalinen vanhempainohjaus verkossa
- ✓ Hankkeissa tehty hyvää kehittämistyötä ja vaikuttavaksi todetuille käytännöille saatu jatkoa hyvinvointialueella.
- ✓ Taide- / teatteri- / sirkuskiertueet ikäihmisten asumispalveluissa
- ✓ Sosiaalinen kuntoutus on ollut keskusteluissa ja kehittämistyötä on aloitettu.
- ✓ Kuntoutusohjaajalta saatu käytännön tuki hakemusten täyttämässä on ollut arvokasta.

LYHYESTI: Huolta aiheuttavia havaintoja

- ✓ OMAISHOITAJIEN TUKI
- ✓ SOTAORPOJEN TUKI
- ✓ TIEDOTUS, TIEDONKULKU
- ✓ KOULUPOISSAOLOJEN RATKAISEMINEN
- ✓ AMMATTILAISTEN TOIMINTAMAHDOLLISUUDET JA TYÖNKUVAT
- ✓ IKÄIHMISTEN SOSIAALITYÖ/-OHJAUS, IKÄIHMISTEN PALVELUIDEN SAATAVUUS
- ✓ NUORTEN AIKUISTEN KOULUPOLUT, NUORTEN PAHOINVOINTI JA HÄIRIÖKÄYTTÄYTYMINEN
- ✓ DIGIOSATTOMUUS
- ✓ MT- JA NEPSY-OSAAMINEN
- ✓ PALVELUVERKKO JA TULEVAISUUS
- ✓ AMMATTILAISTEN OSALLISUUS KEHITTÄMISESSÄ
- ✓ NEPSY-IHMISTEN TUKI
- ✓ SUHTAUTUMINEN RIIPPUVUUSONGELMAISIIN
- ✓ ERI TOIMIJOIDEN SAAVUTETTAVUUS, MM. ASUMISNEUVONTA JA -PALVELUT, MUISTIPKL
- ✓ SOSIAALISEN KUNTOUTUKSEN KEHITTÄMINEN
- ✓ MT- JA PÄIHDEONGELMIEN EROTTAMINEN
- ✓ SO – TE –VÄLINEN YHTEISTYÖ JA TIETOUS
- ✓ KASVAVAT PALVELUNTARPEET + RAHAPULA JA LEIKKAUSPOLITIikka = TULEVAISUUS?
- ✓ RIITTÄMÄTTÖMÄT SOSIAALIPALVELUT SEKÄ VAIKEUS PÄÄSTÄ TERVEYSPALVELUIHIN

Huolta herättäviä havaintoja 1/5

- **Omaishoitajien** saama riittämätön tuki omaishoitotilanteen loppuessa. Toiveissa kohdennettua ohjelmaa ja vertaistukea, apua uudenaikaisesta arjesta kiinni saamiseen sekä uusien asioiden löytämiseen elämään. Omaishoitajien järjestö voi vastata tähän tarpeeseen vain rajallisesti, eikä pidempikestoista tai suurta tukea tarvitseville oikein ole paikkaa. Omaishoitajien asemaan ja jaksamiseen tulisi kiinnittää huomiota. Palvelusetelin poistuminen on aiheuttanut kuohuntaa ja suurta pettymystä. Jaksaminen on koetuksella.
- **Suomen sodissa** vanhempansa menettäneille tulisi tarjota enemmän ja monipuolisemmin kuntoutuspalveluja sekä ryhmätoimintoja. Heille tulisi tarjota kotona pärjäämisen tukipalveluja maksuttomasti, esim. turvaranneke.
- **Tiedonkulku** ammattilaisten välillä on vaikeaa ja yhteisistä keskustelualustoista on pulaa. Ammattilaisilla olisi halu olla yhteydessä enemmän muiden samaa työtä tekevien kanssa.
- **Koulupoissaolojen** suhteen lastensuojelulle asetetaan liian suuria odotuksia. Samoin kokevat myös muut toimijat. Koulupoissaolojen taustalla on usein esim. mielenterveyden pulmia, joihin ei ole saatu ajoissa apua.
- Ammattilaisten on hyvinvointialueella vaikeaa käyttää **harkintavaltaa**, kun päätöksiä seurataan tiukasti ja päätöksistä joutuu herkästi puhumaan esihenkilön kanssa.

Huolta herättäviä havaintoja 2/5

- **Taloudellisen tuen** myöntäminen on tiukentunut, tuntuu että inhimillinen ote on kadonnut.
- **Ikäihmisillä** on laajoja ja kasautuneita sosiaalisia ongelmia, joihin on vaikeaa saada asianmukaista tukea. Sosiaalityötä ja –ohjausta tulisi olla saatavilla enemmän, kotihoito ei voi vastata yksin esim. laajoihin arjenhallinnan pulmiin, taloudenhallinnan ongelmiin, väkivaltatilanteisiin, päihdeongelmiin. Ikääntyneiden palveluiden tilanne huolestuttaa muutenkin: Palveluihin pääsyn (esim. asumispalvelut) **kriteerit** tuntuvat nousseen todella korkeiksi.
- Ammattilaisten työnkuviin suunnitellut **muutokset** pohdituttavat tasapuolisuuden, osaamisen ja asiakasturvallisuuden näkökulmista.
- **Digipalvelut ja –sovellukset** voivat hankaloittaa ihmisten mahdollisuuksia hoitaa omia asioitaan sekä vuorovaikuttamista haastavien asiakkaiden kanssa.
- **Ei-oppivelvolliset** mutta vailla koulutusta olevat nuoret aikuiset eivät enää saa opiskelupaikkaa oppilaitosten priorisoidessa oppivelvollisia.
- **Tuholaisten** määrän lisääntyminen ihmisten kodeissa, mm. luteet.

Huolta herättäviä havaintoja 3/5

- Ihmisiä kohtaavat eri alojen ammattilaiset tarvitsisivat lisää **mielenterveysosaamista** voidakseen kohdata ja tukea esim. ahdistunutta tai itsetuhoista ihmistä asianmukaisesti.
- Kuntouttavan työtoiminnan piirissä käytössä olevat läsnäololistat ja niihin liittyvät prosessit huolestuttivat raportoijaa **tietosuojanäkökulmasta**. Raportti toimitettu välittömästi esihenkilölle ja tietosuojavastaavalle.
- **Keskuskaupunkien ulkopuolisten** terveyskeskusten häviäminen huolestuttaa, vaikka tarvetta on selvästi enemmän kuin tarjontaa jo nykyisellään. Vuodeosastojen toimintaa tulisi tehostaa ja lisätä, ei vähentää.
- Ammattilaisten **kehittämisehdotukset** eivät tunnu näkyvän esim. tiimimallin kehittämistyössä.
- **Nepsy**-lapset ja –nuoret tippuvat helposti palveluiden väliin. Heille ei ole tarjolla tukea, tai se on näennäistä. Heitä pallotellaan, eivätkä he tunnu kuuluvan kenellekään. He joutuvat odottamaan palvelua pahimmillaan kuukausia. Tämä vaikuttaa mm. itsetuntoon. Eri alojen ammattilaiset tarvitsevat lisää osaamista ja ymmärrystä nepsy-asioista.
- **Nuorten tilanne** huolestuttaa: Liikkumattomuus, kouluruoka ei maistu, fyysinen, psyykinen ja sosiaalinen pahoinvointi on lisääntynyt. Selvästi alaikäiset nuoret **häiriökäyttäytyvät** ja tekevät ilkivaltaa useilla eri alueilla eri puolilla maakuntaa, esimerkiksi Harjavallassa Vinnaren alueella öisin.

Huolta herättäviä havaintoja 4/5

- **Sosiaalisen kuntoutuksen** palvelujen saatavuus on heikentynyt hyvinvointialueen aloitettua toimintansa. Sosiaalinen kuntoutus on jäänyt alueella ”jalkoihin”, siihen tulisi panostaa ja sitä tulisi kehittää. Nyt aiheeseen tosin tartuttu syksyn aikana.
- **Muistipoliklinikan** lääkäripalveluiden saatavuus on heikkoa, odotusajat ovat kohtuuttoman pitkiä. Tilanne kuormittaa muita ammattilaisia.
- Suhtautuminen **pelii- tai päihderiippuvaisiin** ihmisiin on karua yhteiskunnassamme. Stigma on suuri, palvelut eivät ole tasapuolisesti saavutettavissa. Samalla kuitenkin suhtautuminen esim. alkoholin käyttämiseen tai pelikoneisiin on yleisesti positiivista.
- **Asunnottomuus** edellyttäisi nopeita toimia. Asumisneuvojat ovat huonosti tavoitettavissa, samoin asumisen päätöksiä tekevä tiimi. Päätöksiä voi joutua odottamaan useita viikkoja.
- Psykiatrian poliklinikalla asiakkaan hoitosuhde päätetty asiakkaan aktiivisen päihteiden käytön vuoksi – **mielenterveys- ja päihdeongelmien erottelemisen** ei auta ihmistä.

Huolta herättäviä havaintoja 5/5

- Sosiaalihuollon palveluista **tiedotetaan** huomattavasti vähemmän kuin terveydenhuollon palveluista. Terveydenhuollon ammattilaiset tarvitsevat lisää **osaamista ja ymmärrystä** sosiaalihuollon palveluista osatakseen ohjata potilaita sosiaalihuollon palveluihin tarvittaessa.
- Ihmisten erilaiset **haasteet** lisääntyvät ja syvenevät, kasaantuvat. Samaan aikaan hallitus toteuttaa **leikkauspolitiikkaa** ja ammattilaiset uupuvat eivätkä saa riittävästi tukea esim. työnohjauksesta.
- **Sosiaalihuollosta saatu apu** voi olla näennäistä ja täysin riittämätöntä tilanteeseen nähden, sekä liian lyhytaikaista.
- **Yksinäisyys ja mielenterveysongelmat** ovat lisääntyneet, samoin syrjäytymisen vaarassa oleminen. Samalla palveluista leikataan rahapulan vuoksi. **Vammaisten ja ikääntyneiden** ihmisten palveluista leikkaaminen huolestuttaa. Hyvinvointialueen tekemät ratkaisut huolestuttavat.
- Terveyspalveluissa **hoitoon pääsyn** ja ajanvarauksen ongelmat.
- **Ikärasismi** työelämässä - kun on täyttänyt 50 vuotta, ei pääse enää edes työhaastatteluun.

LYHYESTI: Ratkaisuehdotuksia

- ✓ Sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen lisääminen ja kehittäminen.
- ✓ Moni palvelu kaipaa resursseja ja vahvistamista sekä saatavuuden ja saavutettavuuden parantamista.
- ✓ Hyväksi ja vaikuttavaksi todettuja käytäntöjä kannattaa jatkaa, tietoa vaikuttavuudesta tarvitaan lisää ja sitä tulee hyödyntää päätöksenteossa.
- ✓ Ymmärryksen, yhteisen keskustelun ja tekemisen sekä tiedon lisääminen monesta asiasta moneen suuntaan.

Ratkaisuehdotuksia 1/3

- Avoimuus, rehellisyys ja ennakointi tiedottamisessa, sekä sisäisessä että ulkoisessa.
- Vaihtoehtojen tarjoaminen lakkautettavien palvelujen / tukimuotojen tilalle.
- Gerontologisen sosiaalityön ja –ohjauksen vahvistaminen.
- Jokaiselle alle 29-vuotiaalle nuorella tulisi olla oikeus tutkintoon.
- Erityisammattioppilaitospaikkojen lisääminen alueella.
- Ratkaisukeskeinen lyhytterapia lapsi- ja perhepalveluihin.
- Omaolon käyttöä kannattaa jatkaa ja yhä useampia ihmisiä ohjata sen pariin esim. markkinoinnin ja ohjauksen keinoin.
- Kokemusasiantuntijan hyödyntäminen esim. mielenterveyspalveluissa ammattilaisen antaman tuen rinnalla.
- Monialaista, muut huomioivaa ja kunnioittavaa keskustelua tarvittaisiin enemmän.

Ratkaisuehdotuksia 2/3

- Päätöksentekijöille tulisi tuottaa lisää ymmärrystä mm. palveluista ja asiakkaiden tarpeista.
- Palveluiden saavutettavuuden ja saatavuuden parantaminen.
- Sosiaalisen kuntoutuksen palveluiden / paikkojen lisääminen.
- Hyvien toimintamallien säilyttäminen ja jatkon varmistaminen.
- Kopin ottaminen nuoresta / perheestä sekä aito monialainen yhteistyö.
- Lääkäripalveluiden saatavuuden parantaminen, palvelusetelit.
- Jokaisella omatyöntekijällä tulisi olla mahdollisuus tehdä asumiseen liittyviä päätöksiä kriisitilanteissa, jotta asiakkaat eivät jää heitteille.
- Verkostomaisen moniammatillisen työn vahvistaminen, toimijoiden välisen luottamuksen vahvistaminen kannattaa ja mahdollistaa verkostotyön.
- Matalan kynnyksen palveluiden lisääminen ja niistä tiedottamisen lisääminen.
- SO – TE –välinen yhteistyö!

Ratkaisuehdotuksia 3/3

- Sen hahmottaminen, miten iso osa kohderyhmästä hyötyy tietystä interventtiosta / toimintamallista, sekä kohdennettujen palveluiden kehittäminen niille, jotka eivät siitä hyödy.
- Kulttuurihyvinvointihetket ammattilaisille, kulttuurihyvinvointi osana työnohjausta.
- Kulttuurihyvinvoinnin hyödyntäminen osana asiakastyötä.
- Enemmän tietoa palveluista, erityisesti sosiaalipalveluista mediaan ja niihin paikkoihin, joissa ihmiset liikkuvat.
- Kotipalvelu / -hoito kokonaisvaltaisemmaksi palveluksi, vrt. aiemmin toiminut ”kodinhoitaja” jonka tehtäviin kuuluivat kaikki arjen askareet.
- Hallinnon, byrokratian ja virkakoneiston keventäminen.
- Strategian uudelleen tarkasteleminen.
- Vaikuttavuustutkimusta tulee tehdä enemmän ja tiedon tulee olla palveluverkkoon / -valikoimaan liittyvien päätösten pohjana.
- Peruspalveluiden hyvä saatavuus on ennaltaehkäisyä.

Lisätietoja antaa:

**Sosiaalihuollon asiantuntija Minka Leino-Holm,
minka.leino-holm@pikassos.fi**